

Havran (E. A. Poe)

Jednou, když jsem v noční době mátožný a blízký mdlobě
s ponurými spisy svými rozjímaje napůl spal,
vytrhlo mě z mrákot spaní lehoulinké zaťukání,
jako by mi z nenadání na dveře host zaklepal.
Někdo cizí, povídám si, na dveře mi zaklepal,
jenom to a nic víc dál.

Vyvstává mi v mysli znova pochmurná noc prosincová,
plná splínů ve hře stínů z oharku, co v krbu vzplál;
a já toužil ukrýt hoře po ztracené Leonoře,
mé andělské Leonoře, kterou jsem tak miloval,
s novým ránem smazat jméno, jež jsem tolik miloval,
pohřbít je a nic víc dál.

Zaslechl jsem náhle v děsu zašustění na závěsu,
tajemnější, zlověstnější, nežli jsem kdy dříve znal;
abych skryl své rozechvění, říkal jsem si – nic to není,
snad jen kdosi po setmění na návštěvu zavítal,
host nějaký opozdilý na návštěvu zavítal.
Tak to je a nic víc dál.

Kuráž jsem zas nabyl v mžiku; říkám – odpusť, návštěvníku,
už jsem klímal, špatně vnímal; byl bych jistě dávno vstal.
Klepal jsi však velmi jemně, u mých dveří šátral němě;
vědět dříve, jdeš-li ke mně, byl bych tě hned přivítal –
a už otvíral jsem dveře, abych hosta přivítal –
tam jen tma a nic víc dál.

Do temnot jsem dlouho hleděl, s hrůzou stál jsem, aniž věděl,
zvuk ten prázdný, nevýrazný zda se mi snad ve snu zdál;
mrtvé ticho kolem stálo, nic se víc v něm neozvalo,
nežli pouhé: „Leonoro?“ jež jsem do tmy zašeptal,
s ozvěnou zpět: „Leonoro!“ jež jsem do tmy zašeptal;
jenom to a nic víc dál.

Plný snů a nepokoje vrátil jsem se do pokoje;
v malé chvíli klepot sílí, od okna se zaznít zdál.
Na rámu tam cosi bylo, ťukalo to, šramotilo,
mně se náhle rozjasnilo, že to vítr zafoukal.
Konec záhad, povídám si, to za oknem zafoukal
vítr jen a nic víc dál.

Otevřel jsem okenice, tu mi vletěl do světnice
havran starý, krákoravý, zašlých časů dávný král;
bez ostychu síň si měří, vykračuje podél dveří,
mává křídly, čechrá peří, pak si sed a vyčkával,
na temenu busty bílé nade dveřmi vyčkával;
seděl jen a nic víc dál.

Trůnil tam jak bůžek snový, leskle černý, ebenový,
obřadností, důstojností přes můj žal mě rozesmál.
Oslovil jsem toho ptáka: „Nejsi vrána ledajaká,
hloupý havran, co jen kráká; tvoje jméno rád bych znal.
Pověz mi své bájně jméno, jímž ses v říši noci zval.“
Havran pravil: „Nikdy dál.“

V úžasu nad jeho slovy zůstal jsem jak tumpachový,
v mysli tápal, aniž chápal, co ten havran povídal.
Nevsadil bych půlku pence, že kdo viděl opeřence,
který bustě vprostřed věnce na hlavě by v síni stál,
noční můru v těle ptáka, co na bustě v síni stál,
stvůru jménem Nikdy dál.

Ale on zas byl jak němý, pozbyl ducha, zdálo se mi,
svoje slova hádanková mlčením teď příkrýval.
Řekl jsem si: „Jiní ptáci mnohem dřív se k jihu ztrácí,
jen ten havran povídací se tu u mě náhle vzal;
s ránem zmizí stejně jak má naděje, již svět mi vzal.“
Havran řekl: „Nikdy dál.“

Jeho nové zakrákání vytrhlo mě z přemítání.
Snad svou řečí mínil něčí příběh, co se jinde stal,
chudáka či nešťastnice, kterým osud stále více
deptal duši, chmuřil líce, až ten člověk naříkal,
ubožáka bez naděje, který žalem naříkal
ta dvě slova – nikdy dál.

Postavil jsem křeslo svoje přímo k dveřím do pokoje;
o tom tvorů do hororu jsem si více zjistit přál.
Usedl jsem na tom místě do lenošky proti bustě,
abych zvěděl zcela jistě, co ten zašlých časů král,
zlověstný pták z dávných časů, zrudných oblud strašný král
říci chtěl tím „Nikdy dál“.

Tak jsem seděl jen a váhal, mluvit více jsem se zdráhal
k tomu ptáku, v jehož zraku lýtý, žhnoucí pohled plál;
a já strádal, a já hynul, dále klesal, jak čas plynul,
do závěsu, jenž se vinul jako dlouhý hebký šál,
ale ona do svých dlaní tento dlouhý hebký šál
nevezme již nikdy dál.

Vtom vzduch zhoustl, jak se zdálo, vonným dýmem, světlo vzplálo
od pochodní z přídě lodní, na níž anděl připlouval.
„Ach můj Bože!“ vzkřik jsem s chvěním, „krutý úděl těžko změním!
Obdaruj mě zapomněním na tu, již jsi k sobě vzal,
na ztracenou Leonoru, dívku, již jsi k sobě vzal.“
Havran dodal: „Nikdy dál!“

„Proroku! Z tvé řeči mrazí, ať jsi pták, či démon zkázy,
jehož z důli ďáblům k vůli satan sám by posílal!
Zaklínám tě všemi běsy, řekni – řekni – je-li kdesi
na zemi či pod nebesy živá voda, svatý grál,
je-li, je-li pod hvězdami věčný život, svatý grál?“
Nato havran: „Nikdy dál!“

„Proroku! Z tvé řeči mrazí, ať jsi pták, či démon zkázy,
jménem nebe žádám tebe, slovo pravdy abych znal:
řekni mi, zda v ráji svatí mohli by se slitovati,
Leonoru zda mi vrátí, kterou jsem tak miloval?
Kéž mi vrátí Leonoru, kterou jsem tak miloval!“
Havran pravil: „Nikdy dál!“

„Mlč už, ďáble, stvůro ptačí! Tvoje řeč mě v srdci tlačí!
Ať zas letí do podsvětí!“ z hrdla se mi výkřik dral.
„Moje busta nejsou hřady, zmiz a pírkó nenech tady,
chci být sám a bez tvé rady, odleť, ztrať se, už se sbal!
pusť mé srdce ze svých spárů, odleť, ztrať se, už se sbal!!“
Havran krákl: „Nikdy dál!“

A ten pták se nehne stále, sedí dále, sedí dále,
bílé bustě na tom místě jak by z hlavy vyrůstal,
přízrak spící v lampy svitu, co mou tesknou duši v skrytu
šerým stínem zahalí tu, krutý démon, temný král.
A má duše tomu stínu, jímž ji halí temný král,
neunikne – nikdy dál!